

Eudald Serravinyals

En la galeria de personatges il·lustres de Fals hi trobem diversos capellans, un arquitecte famós, i poca cosa més. Per donar una mica més de varietat al panorama hem pensat en un personatge singular, les facècies del qual s'han mantingut vives en la memòria col·lectiva del poble. No es tracta pas d'una persona de grans qualitats morals, un model de comportament digne de ser imitat per part de les noves generacions, ans al contrari, el nostre home va ser un individu que no gastava massa escrúpols.

El personatge es deia Eudald Serravinyals Arnau i era fill de la Molsosa. Deuria provenir d'una família bona, sinó no s'entén com van aconseguir ell i el seu germà Miquel casar-se amb les dues germanes Fontanet, hereves del mas de Sant Andreu. El gran, el Miquel ho va fer amb la Teresa, la pubilla, i l'Eudald ho va fer amb la segona, la Dolors. Cap d'ells va tenir fills. El Miquel tenia un caràcter viu i un punt d'arrogant. Aquest tarannà seu el va portar a una mort prematura. Un dia de setembre de 1920 estava caçant a la Foranca de Boixeda quan el va aturar una parella de guàrdia civils. Els agents li van dir que era temporada de veda i li van voler prendre l'escopeta. Es coneixien bé el Miquel i els guàrdies; en el passat havien tingut algunes agafades. La discussió deuria pujar de to, i de les paraules es deuria passar als fets, perquè el resultat va ser prou dramàtic; el Miquel va acabar mort d'un tret de mosquetó. La seva vídua no el va sobreviure gaire temps, ni tampoc l'altra germana, la Dolors. La qüestió de l'herència va trigar uns anys a resoldre's, però mentrestant l'Eudald va quedar com a amo i senyor de Sant Andreu.

Eudald era un hominàs alt i ferm com un sant pau i portava una grossa barba. Era de natural faldiller i presumia de tenir fills escampats per tot arreu. En realitat no en va tenir cap de fill, i el seu cognom es va extingir amb ell. Era irreverent, rude i malcarat, defectes que se li van accentuar a mida que s'anava fent gran. Maltractava els mossos de casa i era especialment cruel amb els nens. No li interessava massa la feina de pagès, preferia que d'altres s'ocupessin de les terres. El que li agradava de debò eren els animals de quatre potes. Li apassionava "el tracte", el subtil regateig que s'estableix entre el venedor i el comprador d'una bèstia; un pregonant les virtuts, reals o inventades, de l'animal, l'altre descartant-les, tot posant l'accent en les tares, amb la finalitat d'aconseguir rebaixar el preu. Eudald no faltava a cap fira de bestiar, ja fos a Puigcerdà pels cavalls, o a Organyà pels rucs i mules, i sempre solia tornar a casa amb alguna nova adquisició a preu de ganga. Ensinistrava els animals, i llavors els venia a algun pagès que els necessités per treballar. Segons un cens ramader, fet al municipi el 1926, Eudald tenia un ase de color negre, un cavall castany, tres mules d'uns nou anys, i tres mules menors de dos anys. Aquell mateix any va comprar dues mules més i un ase.

Justament a aquesta activitat seva fa referència una de

les històries que es conten del nostre personatge.

Va succeir als inicis de la guerra civil. Representants de l'exèrcit passaven casa per casa per tal de confiscar els animals que es necessitaven per la guerra. Tement Eudald quedar-se sense les seves mules, va dedicar uns dies a ensinistrar-les d'una manera peculiar. Les cridava suaument pel seu nom, i a continuació els etzibava una forta garrotada. Aviat les pobres bèsties van desenvolupar un reflex condicionat i es van convertir en mules guites. Quan van arribar els de la intendència militar, Eudald els va convidar a entrar a la quadra. Com que a cada intent d'amanyagar les mules, aquestes reaccionaven amb guitzes, els militars van desistir d'endur-se-les. No sabem si després l'Eudald va reeixir en la tasca d'amansir de nou els animals.

Eudald Serravinyals

Eudald li agradava passejar-se fatxendejant dalt del seu cavall. Es va fer fer una sella artísticament decorada, amb el seu nom gravat en un dels estreps de cuir, i guarnia el cavall amb un plomall sobre el cap, picarols per tot arreu i guarniments de luxe. Li encantava encapçalar qualsevol comitiva festiva, ja fos la processó de Corpus o les caramelles de Pasqua.

Era un fervent militant de la Falange, no tant per la seva ideologia, sinó sobretot en allò referent als uniformes i els símbols. Durant la guerra va haver de fer-se fonedís i es va refugiar al mas Comallonga, però tant bon punt van entrar els Nacionals, va reaparèixer fent ostentació de una gran quantitat de medalles que gairebé li cobrien tot el pit. Completava la disfressa amb uns enormes rosaris, medalletes de la Mare de Déu i un gros rellotge de butxaca. Es diu que, el dia que va entrar l'avantguarda de l'exèrcit franquista a Manresa, ell encapçalava la marxa, muntat a cavall i amb una gran bandera espanyola a la mà. Durant els anys següents no es va perdre cap manifestació pa-

triòtica, sempre a cavall i donant mostres de menyspreu cap als inferiors.

Es podria pensar que, a més de ser de dretes, era un home religiós. Sembla ser que no. En una ocasió es va celebrar una rogativa que va sortir de la capella de Sant Andreu, per demanar aigua, ja que la secada era extrema. Després de la processó, els capellans es van quedar a dinar a casa. A les postres, Eudald va agafar la creu grossa que anava al davant de la processó, i la va ficar, de cap per avall, dins de la cisterna que hi havia en un extrem de la sala, tot blasfemant com un carreter. Es veu que va funcionar, perquè al cap de poc van començar a caure gotes i, de seguida, a pedregar. Van sortir a l'eixida per observar el fenomen, i llavors un tros de gel, gruixut com un puny, va passar a rascar el cap de l'Eudald. El fet es va interpretar com un avís diví, i l'Eudald, espantat, va córrer a ficar-se al llit, d'on no en va sortir durant dos dies sencers.

D'històries d'aquest estil se'n podrien explicar unes quantes més, però algunes d'elles no passarien el sedàs de la moral i el bon gust que governen aquesta publicació.

Amb el pas dels anys el nostre home es va anar fent menys sociable i més brètol. La família no el podia aguantar i el tenien a cura dels masovers de Comallonga, una propietat de Sant Andreu. Quan passava gent, sortia a la galeria i pixava a davant de tothom. Baixant de Sant Llorenç de Morunys, on anava a prendre les aigües, la camioneta on anava va tenir un accident i va quedar coix. Arrosegant-se amb dos bastons encara donava guerra. Feia estades a Manresa, a casa de la seva reneboda Eudalda, la seva fillola, i la única persona amb qui demostrava una certa consideració. Va acabar els seus dies el 1965, amb més de noranta anys, i va ser enterrat al cementiri de la sufragània de Sant Andreu.

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.